

Avrupa Birliğı tarafından
finanse edilmektedir

MOTO KURYELERİN İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ: ÇOK TEHLİKELİ İŞYERLERİ SINIFINA GEÇİŞ İÇİN POLİTİKA ÖNERİSİ

KURYE HAKLARI DERNEĞİ

KÜNYE

Yayımlayan: Kurye Hakları Derneği

Yayın Tarihi: Kasım, 2025

Tasarım: mainpagestudio.com

- Osmanağa Mah. Serasker Cad. No:33
(Serasker Han) Kat: 4 Daire: 27 Kadıköy/ İST
- kuryehaklaridernegi@gmail.com
- kuryehaklari.org
- [@kuryehaklari](https://twitter.com/kuryehaklari)

International
Labour
Organization

"Bu yayın Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. İeriği yalnızca Kurye Hakları Derneği sorumluluğundadır ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmaz."
"Bu yayında yer alan fikir ve görüşler Kurye Hakları Derneği'ne ait olup, ILO'nun fikir, görüş ve politikalarını yansıtmamaktadır."

İÇİNDEKİLER

Özet.....	4
Moto Kuryeliğın Çok Tehlikeli İşler Sınıfına Alınmasının Gerekliliğı	6
Kuryeliğın Çok Tehlikeli İşyerleri Sınıfına Alınmasının Getirecekleri.....	7
Destekleyici Düzenlemeler, Etkin Denetim ve Yaşam Hakkının Tanınması.....	7
Platform Teslimat İşinin Düzenlenmesi.....	8
Platform Şirketlerine Çalışan Kuryelerin İşçi Sağlığı ve İş Güvenliğine İlişkin Talepler.....	9
Kuryelerin Tehlike Sınıfı Değışikliğini Destekleyecek Düzenleme Önerileri.....	12

MOTO KURYELERİN İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ: ÇOK TEHLİKELİ İŞYERLERİ SINIFINA GEÇİŞ İÇİN POLİTİKA ÖNERİSİ

ÖZET

Türkiye’de moto kuryeler, mesleki eğitim ve koruyucu ekipman eksikliği, yoğun trafik, algoritmik performans baskısı ve uzun çalışma saatleri nedeniyle ağır işçi sağlığı ve iş güvenliği riskleri altında çalışmaktadır. Derneğimizin tespitlerine göre sadece 2022–2024 yılları arasında en az 189 kurye çalışırken hayatını kaybetmiş, çok sayıda kurye de kalıcı yaralanmalar ve meslek hastalıkları yaşamıştır.

Türkiye’nin farklı illerindeki kuryeler, kurye örgütlenmeleri, sendikalar ve uzmanlarla yapılan görüşmeler; uzun çalışma saatleri, yüksek hız ve teslimat baskısı, koruyucu donanım ve eğitim eksikliği, güvencesiz çalışma modeli, motosiklet ve kurye gerçeğine göre düzenlenmeyen şehir içi trafik düzeninin yarattığı yüksek risk düzeyini somut biçimde ortaya koymaktadır.

Mevzuatta Mayıs 2025'te yapılan değişiklikle kuryelik "tehlikeli" sınıfa alınmış olsa da, işin niteliği ve fiili kaza/ölüm oranları dikkate alındığında kuryeliğin "çok tehlikeli işyerleri sınıfına" geçirilmesi acil bir ihtiyaçtır. Bu sınıflandırma; A sınıfı iş güvenliği uzmanı zorunluluğu, düzenli sağlık kontrolleri ve eğitimler, daha sık risk değerlendirmesi, ağırlaşan işveren yükümlölükleri ve iş durdurmaya kadar gidebilen denetim mekanizmaları sağlayacaktır.

Kurye Hakları Derneği tarafından Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) desteğiyle hazırlanan bu politika metni, moto kuryeliğin "çok tehlikeli işyerleri sınıfı"na alınmasını savunmakta; bu sınıflandırmayı koruyucu düzenlemeler, güçlü denetim mekanizmaları, işveren yükümlölükleri ve sosyal güvenlik reformlarıyla destekleyen kapsamlı bir politika önerisi sunmaktadır.

Metin; mesleki yeterlilik belgesi olmayan kuryelerin çalıştırılmaması, kurye kaza ve ölüm verilerinin paylaşılması, çalışma saatlerinin denetlenmesi, koruyucu ekipman ve araç bakımının işveren ve şirket sorumluluğunda olması, dijital platformlara çalışan kuryelerin 4/a kapsamında sosyal güvenceye alınması, kısa vadeli sigorta primlerinin şirketlerce ödenmesi, kuryelere eğitim ve psikososyal destek hizmetleri sunulması ve kurye örgütlenmeleriyle müzakere mekanizmalarının kurulmasını talep etmektedir.

Bu çerçevede kuryelerin yaşam hakkının tanınması, işçi sağlığı ve iş güvenliğini esas alan güvenceli ve insana yaraşır bir çalışma yaşamının oluşturulması, platform şirketlerinin hukuki sorumluluk üstlenmesi, toplumsal farkındalığın artırılması hedeflenmektedir; böylece yalnızca kuryelerin değil, şehir hayatını paylaşan herkesin güvenliğinin güçlendirileceği vurgulanmaktadır.

MOTO KURYELİĞİN ÇOK TEHLİKELİ İŞLER SINIFINA ALINMASININ GEREKLİLİĞİ

Moto kuryeler çoğu zaman mesleki eğitim ve yeterlilikleri olmadan koruyucu ekipmanları eksik bir biçimde, olumsuz hava ve zorlu trafik koşullarında yüksek kaza riskiyle çalışmaktadır. Platform şirketlerinin algoritmik denetim mekanizmaları yanı sıra paket başı ödeme sistemi ise can güvenliğini riske atarak kuryeleri yoğun hız ve yüksek performans baskısı altında çok uzun saatler çalışmaya itmektedir.

2025'te 7 milyonu bulan motosiklet sayısı ve kurye sayısında özellikle son yıllarda görülen ciddi artışa karşın Karayolları Trafik Kanunu'nda gerekli düzenlemelerin yapılmamış olması, trafikte taraflar arasında gerilim yaratmakta; aslında kendileri şiddet ve saldırı riski altında çalışan kuryelerin toplum tarafından tepki görmesine yol açmaktadır. Dolayısıyla kuryelerin çalışma koşullarının işçi sağlığı ve iş güvenliği dikkate alınarak düzenlenmesi, sadece kuryeler için değil şehir hayatını paylaşan herkes için yaşamsal bir gerekliliktir.

Türkiye'de moto kuryeler tekil işletmelerde işçi statüsünde çalışırken, son dönemde hızla büyüyen dijital teslimat platformları kuryelerin şahıs şirketi kurmasını zorunlu tutmakta ve onları serbest çalışan olarak göstermektedir. İşçi statüsündeki kuryeler çoğu kez kayıtdışı, yani sosyal güvenceden yoksun çalıştırılırken; platform şirketlerine bağlı kuryeler ise ödemekle yükümlü bırakıldıkları sosyal güvenlik primlerini karşılamakta ciddi güçlük çekmektedir. Her iki grup da çeşitli meslek hastalıklarıyla boğuşmakta, sık sık ciddi kazalar geçirmekte ve ne yazık ki sokaklarda çalışırken hayatlarını kaybetmektedir.

Derneğimizin tespitlerine göre, yalnızca 2024 yılında en az 63 moto kurye çalışırken hayatını kaybetmiştir. Bu sayı, 2022'de 58 iken 2023'te 68'dir. Yaşanan kazalar ve meslek hastalıkları ise çok daha fazladır; trafik kazalarında sakat kalma, bel ve boyun rahatsızlıkları, kronik kulak-burun-boğaz hastalıkları ve psikolojik tükenme bunlardan yalnızca bazılarıdır.

Türkiye'de iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı, işyerlerini "az tehlikeli, tehlikeli ve çok tehlikeli" olmak üzere üç gruba ayırmaktadır. Bu sınıflandırma yalnızca teknik bir ayırım değil; işverenin yükümlülüklerini, devletin denetimlerini ve işçilerin sağlık ve güvenlik haklarını doğrudan

belirleyen önemli bir düzenlemedir. Kuryelerin mücadelesi ve Kurye Hakları Derneği'nin de girişimleriyle kuryelik Mayıs 2025'te "az tehlikeli" sınıftan çıkarılarak "tehlikeli" sınıfına alınmıştır. Kuşkusuz bu önemli bir adımdır. Ancak kuryelerin yukarıda özetlenen fiili çalışma şartları - işin niteliği, kullanılan makineler, çalışma ortamı ve maruz kaldıkları riskler - göz önüne alındığında kuryeliğin "çok tehlikeli" iş sınıfında değerlendirilmesi bir aciliyettir.

KURYELİĞİN ÇOK TEHLİKELİ İŞYERLERİ SINIFINA ALINMASININ GETİRECEKLERİ

- İşverenler, yalnızca A sınıfı iş güvenliği uzmanı ile çalışmak zorunda kalacak.
- Kuryeler işe girişte ve düzenli aralıklarla sağlık kontrollerinden geçecek.
- Kuryelere yılda en az bir kez iş güvenliği eğitimi verilmesi zorunlu olacak.
- İş sağlığı ve güvenliği açısından işverenin yasal sorumluluğu ağırlaşacak; denetim mekanizmaları artarak gerekli yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde uygulanacak idari para cezaları artacaktır.
- İş sağlığı ve güvenliği yönünden sevk, idare, denetim ve gözetim için yapılacak risk değerlendirmesi ve acil durum planı yenilenme sıklığı kısılacak; İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulunun toplantı periyodu sıklaşacaktır.
- İşyerlerinde risk değerlendirmesi yapılmamış ise, üretim zorlaması ya da iş programlarına aykırı hareket var ise iş teftiş müfettişleri işi durdurabilecektir.

DESTEKLEYİCİ DÜZENLEMELER, ETKİN DENETİM VE YAŞAM HAKKININ TANINMASI

Elbette bu kazanımların gerçekleşebilmesi için devletin kurye çalıştıran işyerlerini sıkı denetime tabi tutması gerekmektedir. Özellikle kayıtsız işçi çalıştıran ya da çocuk işçi çalıştıran işyerlerine ciddi yaptırımlar uygulanmalıdır. Kuryelerin yıllık izin hakları, mola süreleri, sağlanan ekipman kalitesi, fazla çalışma ile fazla sürelerle çalışma durumlarının yasalara uygunluğu yakından takip edilmelidir.

Kuryelik mesleği, Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılacakların Mesleki Eğitimlerine Dair Yönetmelik'te yer alan mesleki eğitim alması zorunlu tutulan meslekler listesine eklenmelidir. Sektördeki işçi kaza ve ölüm oranları da dikkate alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı İş Teftiş Ve Rehberlik Kurulu Başkanlığınca yapılan iş yürütümü ve iş sağlığı güvenliği programlı teftiş programına “kurye faaliyetleri” de alınmalıdır.

Kuryeliğin çok tehlikeli sınıfta tanımlanması, ölümleri ve iş kazalarını tamamen önlemese de, kuryelerin yaşam hakkının tanınması anlamına gelecek; güvenliklerinin sağlanması için yasal güvenceleri güçlendirecek ve patronları bu konuda önlem almaya zorlayacaktır. Ayrıca kuryelerin çok tehlikeli bir işte çalıştığıının teslim edilmesi, kamuoyunun bu konudaki farkındalığını artıracak, müşterileri de daha duyarlı olmaya itecektir. Böylesi bir toplumsal farkındalık işçi sağlığı ve güvenliği açısından daha ileri düzenlemelerin yapılması için devlet ve şirketler nezdinde baskı oluşturacaktır.

PLATFORM TESLİMAT İŞİNİN DÜZENLENMESİ

Çok tehlikeli sınıfının getireceği somut kazanımların ötesinde, bir bütün olarak kuryelik mesleğinin düzenlenmesine yönelik oluşturulacak baskı son derece önemlidir. Zira çok tehlikeli işyeri sınıfının getirdiği yükümlölükler, işçi statüsünde çalışan kuryeleri kapsamakta, ancak bağımsız çalışan adı altında dijital platformlara çalışan kuryeler için geçerli olmamaktadır. Yine de kuryeliğin çok tehlikeli olarak sınıflandırılması, platform şirketlerine de belirli yükümlölükler getirilmesine yönelik çalışmalar için itici güç oluşturacaktır.

Platform şirketlerine çalışan kuryeleri de kapsayan, işçilerin çoğu zaman bir iş sözleşmesi, sosyal güvence ya da örgütlenme hakkı olmadan parça başı ödemeyle güvencesiz çalıştığı platform işlerinde uluslararası standartların oluşturulması gereği ILO'nun da gündemine girmiştir. Haziran 2025'te gerçekleştirilen 113. Uluslararası Çalışma Konferansı'nda, platform ekonomisinde insana yakışır işin güvence altına alınması için Tavsiye Kararıyla desteklenen ve bağlayıcılığı olan yeni bir ILO Sözleşmesi hazırlanmasına karar verilmiştir. 2026'da yapılacak olan konferansta bu düzenlemenin içeriği netleştirilecek, hukuki metin son haline getirilerek kabul edilecektir. Sözleşmenin kabulüyle belirlenen standartlar 2027'de yürürlüğe girecek ve üye devletlerin bunu onaylayarak ulusal hukuklarına geçirmeleri gerekecektir.

Türkiye’de bu sürecin nasıl işleyeceği henüz belirsizdir; dijital platformlara çalışan kuryelerin hukuki statüsü meselesi ise detaylı bir tartışma ve uzun bir mücadele sürecini gerektirebilir. Ancak biz Kurye Hakları Derneği olarak işçi statüsü tanınmadan önce de atılabilecek önemli adımlar olduğuna inanıyoruz. Kuryelerin işçi sayılıp sayılmamasına bakılmaksızın, yani mevcut istihdam biçimlerinden bağımsız olarak, işçi sağlığı ve iş güvenliği sorumluluklarının platform şirketlerine yüklenmesi gerektiğini savunuyoruz. Zira işçi sayılsın ya da sayılmasın, tüm çalışanların temel hak ve özgürlükleri ILO’nun temel sözleşmeleri ile güvence altına alınmıştır; sendikal özgürlük ve örgütlenme hakları da bunlar arasındadır. Bu bağlamda, platformlara çalışan kuryelerin işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda bir müzakere zemininin oluşturulabilmesi için kurye örgütlenmelerinin taleplerinin dinlenmesi elzemdir.

PLATFORM ŞİRKETLERİNE ÇALIŞAN KURYELERİN İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN TALEPLER

Kurye Hakları Derneği olarak bu konuda çeşitli şehirlerden çok sayıda kurye ve kurye örgütlenmesi ile yaptığımız görüşmelerde öne çıkan talepler şu şekildedir:

Platform Şirketlerine Çalışan Kuryelerin Sosyal Güvenliği:

- İşçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda temel meselelerden biri, platformlara çalışan kuryelerin bağımsız çalışan olarak tanımlanıp sosyal güvenlik primlerini kendilerinin ödemeye zorlanmalarıdır. Fiiliyatta ise bu primleri ödeyemeyen kuryeler, sosyal güvenlikli mahrum ve güvencesiz biçimde çalışmaktadır. Moto kuryeler hukuken bağımsız çalışan sayılsa da, gerçekte işçi benzeri bir konumda; tüm iş sürecinin şirketler tarafından belirlendiği açık bir tabiiyet ilişkisi içinde çalışmaktadır. 2011 yılında yapılan bir düzenleme ile film, tiyatro, sahne, gösteri, ses ve saz sanatçıları; müzik, resim, heykel, dekoratif ve benzeri güzel sanat kollarında çalışanlar ile düşünür ve yazarlar, hukuki statüleri işçi sayılmasa dahi 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’na eklenen Ek 6. madde ile özel olarak 4/a (SSK) kapsamında sigortalı kabul edilmiştir.

Bu örnek, farklı hukuki statülere sahip çalışanların sosyal güvenlik kapsamına alınmasının mümkün olduğunu göstermektedir. Benzer bir düzenleme, her gün yüksek kaza ve ölüm riski altında çalışan platform kuryeleri için de hayata geçirilmelidir. Moto kuryeler 4/a kapsamında

sigortalı sayılmalı ve sosyal güvenlik primleri platform şirketleri tarafından ödenmelidir.

- Platform şirketleri, işveren statüsünde olsun ya da olmasın, kuryelerin işçi sağlığı ve güvenliği açısından sorumluluk taşımaktadır. Platformlara çalışan moto kuryeler 4/a kapsamına alınmasalar dahi mesleki ve sosyal risklere karşı kısa vadeli sigorta kolları ile korunmalıdır. Bunun ilk adımı olarak, kuryelerin kısa vadeli sigorta kolları primleri (iş kazası, meslek hastalığı, analık, hastalık) şirketler tarafından ödenmelidir. Mevcut mevzuatta, kısa vadeli sigorta kollarının primleri yalnızca işçi statüsündeki sigortalılar (4/a) için işveren tarafından ödenmektedir. Bağımsız çalışan (4/b) statüsünde sayılan platform kuryeleri ise bu güvenceden fiilen dışlanmakta ve primlerini kendileri ödemek zorunda kalmaktadır. Bu durum, işin doğası gereği yüksek risk altında çalışan kuryelerin korunmasız kalmasına yol açmaktadır.

Özellikle ILO'nun iş sağlığı ve güvenliği konusundaki temel ilkeleri, işin niteliğinden doğan risklerin yükünün işverene ait olduğunu vurgulamaktadır. Bu nedenle platform şirketlerinin, işçi sayılıp sayılmadıklarına bakılmaksızın kuryeler adına kısa vadeli sigorta primlerini ödemeleri veya en azından bu yükümlülüğü paylaşmaları gerekmektedir. Bunun için 5510 sayılı Kanuna ek madde ile düzenleme yapılmalı, ev hizmetlerinde çalışanlar (Ek 4) veyahut sanatçılar (Ek 6) için getirilen özel statülere benzer bir model oluşturulmalı ve kuryelerin kısa vadeli sigorta primleri platform şirketleri tarafından SGK'ya bildirilip yatırılmalıdır. Böylelikle hem kuryeler iş kazası ve meslek hastalıklarına karşı korunmuş olacak, hem de platform şirketleri kuryelerin güvenliğini sağlama konusunda hukuki sorumluluk üstlenecektir.

Koruyucu Önlemler, Ekipman ve İş Güvenliği Eğitimleri:

- Kuryelik işinin yapılması için gerekli olan kask, eldiven, koruyucu mont ve ayakkabı, yağmurluk, dizlik, reflektörlü kıyafetler, kargo çantası gibi koruyucu ekipman ve donanımlar şirketler tarafından ücretsiz olarak sağlanmalı; bu ekipmanların kalitesi yetkililer tarafından denetlenmelidir.
- Kullanılan motosikletlerin bakımı, düzenli olarak şirketler tarafından yapılmalıdır.
- Şirketlerin kullandıkları algoritmalar şeffaf olmalı; işçi sağlığı ve güvenliğini tehlikeye atan performans sistemleri ve uyumluluk kuralları kaldırılmalıdır.
- Şirketler mesleki yeterlilik belgesi olmayan kuryeleri çalıştırmamalıdır.

- Şirketlerin kuryelere düzenli İSG eğitimleri vermeleri zorunlu tutulmalıdır.
- Şirketlerin iş kazaları ve İSG önlemleriyle ilgili düzenli güvenlik raporları yayınlaması için baskı oluşturulmalıdır.
- GPS tabanlı sistemlerle güvenli rotalar oluşturulmalı; kaza algılama sistemleri ve acil yardım çağrısı yapabilen sensörler kullanılmalıdır.

Çalışma Süreleri, Dinlenme Hakkı ve Şehir Planlaması

- Çok uzun çalışma saatleri, iş kazaları ve ölüm tehlikesini arttırmaktadır. Şirketlerin bu konuda denetlenmesi gerekmektedir.
- Bazı platform şirketleri kuryeleri zorunlu olarak günlük 12 saat çalıştırmaktadır. Bu ve işçi güvenliğini riske atan benzeri uygulamalar yetkililerce yakından takip edilmelidir.
- Moto kuryeler çalışırken insani ihtiyaçlarını giderebilecekleri yerlere ve dinlenme alanlarına ihtiyaç duymaktadır. Dünyanın birçok yerinde dinlenme alanları, mobil WC ve şarj istasyonları şirketler tarafından sağlanmaktadır. Bu ve benzeri hizmetler kuryelerin çalışma alanlarına uygun biçimde temin edilmelidir.
- Trafikteki güncel motosiklet sayıları ve dağılımları ile kurye yoğunluğu dikkate alınarak kentlerde yeterli sayıda motosiklet park alanı açılması gerekmektedir.

Şirket Yükümlülükleri ve Kuryelerin Temel Hakları:

- Dijital platformlar bünyelerinde çalışan kuryelerin sayısını her yıl güncelleyerek kamuoyuyla paylaşmalıdır. Sayının düzenli olarak bildirilmesi alanda sağlıklı araştırma ve uygun düzenlemelerin yapılması için elzemdir.
- İşçilerin haklarını kolektif olarak savunabilmelerini sağlayan örgütlenmelerinin şirketler tarafından tanınması ve işçi sağlığı ve iş güvenliği konusundaki taleplerinin dikkatle dinlenmesi gerekmektedir.
- P1* belgesi, kargo çantalarının ruhsata işlenme bedeli, UTTS, MYK ve SRC ve benzeri belge ücretleri şirketler tarafından karşılanmalıdır.

- Şirketlerin tek taraflı olarak hazırladıkları ve kuryelere işe alım sırasında imzalattıkları sözleşmeler, temel haklar açısından incelenmeli; yine şirketlerin bu sözleşmeleri tek taraflı fesihleri hukuka uygunluk yönünden denetlenmelidir. Sözleşme içeriklerinin oluşturulmasında kuryeler de söz hakkına sahip olmalı ve sözleşmelerin yıllık olarak istişare edileceği mekanizmalar tesis edilmelidir.
- Şirketler, maliyetleri gizleyerek yanıltıcı şekilde yüksek kazanç vaadinde bulunmamalıdır. Şirketlerin reklam ve iş ilanları Ticaret Bakanlığı'na bağlı Reklam Denetleme Kurulu tarafından denetlenmelidir. Sosyal medya platformlarındaki influencer'ların yanıltıcı içerikleri ve şirketlerle işbirlikleri araştırılmalı; kamuoyunu yanlış bilgilendirdiklerinin tespiti halinde cezai yaptırımlar uygulanmalıdır.

KURYELERİN TEHLİKE SINIFI DEĞİŞİKLİĞİNİ DESTEKLEYECEK DÜZENLEME ÖNERİLERİ

İşin tehlike sınıfı, işçi sağlığı ve iş güvenliğiyle yakından ilişkilidir; işçi sağlığı ve iş güvenliği ise oldukça kapsamlı bir meseledir. İşverenler için daha sıkı yükümlülükler, eğitim zorunluluğu, sağlık kontrolleri, koruyucu donanım, çalışma saatlerinin düzenlenmesi gibi önlemleri getirirken ilgili kurumlar tarafından ciddi denetimler ve işçilerin de çeşitli haklarla korunması anlamına gelmektedir.

Bu bağlamda moto kuryelik mesleğinin “az tehlikeli” kategorisinden “tehlikeli” statüsüne alınması, düzenlediğimiz toplantılarda kuryeler tarafından çalışanların güvenliği ve hakları açısından olumlu bir ilk adım olarak değerlendirilmiş ve buradan ilerleyerek “çok tehlikeli” sınıfına geçirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Ancak bu değişikliğin etkili olabilmesi için alınan kararların kağıt üstünde kalmaması, uygulamada da anlamlı değişiklikler getirmesi gerektiği sıkça vurgulanmış, çok tehlikeli işyeri sınıflandırmasını destekleyecek önlem ve politika önerileri sıralanmıştır. Bu kapsamda gerek platform kuryeleri gerek tekil işyerlerine çalışan kuryeler aşağıdaki taleplerde ortaklaşmıştır:

Veri Paylaşımı: Kurye Sayıları, Kaza ve Ölüm Kayıtları

- Türkiye’de toplam kaç moto kuryenin çalıştığı, kaçının platform çalışanı, kaçının 4/a statüsünde işçi olduğu kamuoyuyla paylaşılmalıdır.
- Moto kurye iş kazaları ve ölüm verileri Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından açıklanmalı; kamuoyu doğru şekilde bilgilendirilmelidir.
- Kaza kayıtları düzenli tutulmalı; tehlike kaynakları tespit edilmeli ve önleyici çözümler geliştirilmelidir.

İş Kazalarının Tanımı ve Yasal Düzenlemeler

- Kuryelerin işe başlama ve mesai bitişinden evine dönüşüne kadar yaşanan tüm kazalar ve ölümler, trafik kazası değil iş kazası ve iş cinayeti olarak kabul edilmelidir.
- İşverenler, kuryelerin iş kazaları ve olası iş cinayetlerinin tüm yükümlülüğünü üstlenmelidir.
- Mecliste konuyla ilgili komisyonlar kurulmalı; milletvekilleri, bakanlıklar ve belediyeler harekete geçirilmelidir.
- Kuryelerin hayatlarını kaybettiği trafik kazalarında, diğer araç sürücüleri “asli kusurlu” olsa dahi vakalar genellikle “taksirle ölüme neden olma” kapsamında değerlendirilmekte, verilen cezalar ise çok düşük ve caydırıcılıktan uzak olmaktadır. Bu durumun önüne geçilmesi için davalar ve uygulamalar yakından incelenmeli, gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

Eğitim ve Psikososyal Destek

- Kuryeler için Mesleki Yeterlilik Belgesi zorunlu olmalıdır.
- Moto kuryelere güvenli sürüş teknikleri, stres yönetimi ve kriz anında yapılması gerekenler konularında düzenli eğitimler verilmelidir.
- Kuryelere, kaza anında kendilerine ve başkalarına yardım edebilmeleri için ilk yardım eğitimi sağlanmalıdır.
- Zorlayıcı çalışma koşulları ve trafik stresine karşı psikolojik destek ve danışmanlık hizmetleri sunulmalıdır.

Toplumsal Farkındalık ve Kuryeliğin Değerinin Tanınması

- Trafikte kuryelere saygı gösterilmeli ve yollar paylaşılmalıdır.
- Kuryelik işinin toplum için taşıdığı önem hakkında bilgilendirme yapılmalı, olumlu bir algı oluşturulmalıdır.
- Görsel ve video kampanyalarıyla kuryelerin karşılaştığı tehlikeler ve alınabilecek önlemler halka anlatılmalıdır. Bu konuda bilgilendirici sosyal reklamlar yapılabilir.
- Siparişlerle birlikte kuryelikle ilgili kısa bilgilendirme broşürleri müşterilere dağıtılabilir.
- Kuryelere olumsuz davranışlarda bulunan müşteriler için şirketler tarafından kimi yaptırımlar uygulanabilir.
- “Moto Kuryeler Günü” gibi özel günlerle kuryelerin yaşadığı zorluklara dikkat çekilebilir.

Kurye Örgütlenmeleriyle Müzakere ve Katılımcı Düzenleme

- Kurye örgütlenmelerinin moto kuryelerin sorunlarını yetkililere iletebileceği mekanizmalar kurulmalıdır.
- Kuryelerin talep ve ihtiyaçlarının tespiti için çok sayıda kuryenin katılabileceği online araştırmalar yapılmalı; sektörde yapılacak düzenlemeler öncesinde sahadaki fikir ve görüşler dikkate alınmalıdır.

Son olarak yukarıda sıralanan tüm önlemlerin uygulanıp uygulanmadığı düzenli olarak denetlenmeli; yerine getirmeyen işyerleri ve şirketlere ciddi yaptırımlar uygulanmalıdır. Bu önlemler, sadece kuryelerin değil, hizmet alan müşterilerin ve şehir hayatındaki yaya ya da araçlı diğer tüm paydaşların güvenliğini de artıracaktır. İşverenler ve devlet kurumları bu noktada ortak sorumluluk üstlenmelidir.

Kurye Hakları Derneği

Kasım 2025

